NĂSCOCITOAREA

DANIELA PIEGAI

Cîntam din flaut, aşezată pe vine în praful cald din Donjon. Acelaşi sunet, bineînţeles, altminteri micul meu prieten s-ar fi înfuriat şi şi-ar fi scos gluga de borangic, înspăimîntîndu-mi clienţii.

Şi iată că un imbecil m-a îmbrîncit. Flautul scoase o notă discordantă şi Ciguë a ţîşnit ca un arc auriu, şuierînd ca un rege al şerpilor, smuls din visul lui pierdut: Ciguë descoperise că ceea ce-l legăna nu era vocea verde, străveche, hipnotică a Pămîntului, ci un instrument stupid din lemn, grosolan şi nou ca şi bipedul binevoitor care sufla în el.

Mi-a trebuit aproape o oră ca să-l conving din nou că sînt făcută pentru a înnoda visele risipite: încet, acelaşi sunet, încetişor, acelaşi, cel care se ridică din huma întunecată o data cu ceaţa, în clipa în care soarele îşi întinde uşor degetele lungi şi aurii din înaltul violet al norilor, dincolo de nopţi, către transparenţa tulbure a lumii. Sunetul care se ridică o dată cu aburul apelor neclintite ale iazului, cu puţin înainte de începerea ploii, sau care se încovoaie o dată cu firele de iarbă, sub mîngîierea şerpuitoare şi strecurată a vîntului.

În jur, mulţimea continua să meargă să cumpere, să vorbească, să vîndă, să se înghesuie, ca întotdeauna în zilele de tîrg: cei de la munte stăteau lîngă stinghiile cu şoimi dresaţi, iar gitanii, în colţul în care se adunaseră, priviţi cu o curiozitate neruşinată de către cei din Areto şi Sienna. Îşi curăţau găleţile din care beau apă caii. Dar Ciguë începuse iar să-şi legene capul galben, urmărind doar sunetul flautului... fără ca la urechile lui să mai ajungă altceva şi cu privirea oarba pentru toate celelalte, în afara visului său de veacuri.

Apoi a urmat explozia din tîrg. Gărzile prezente peste tot şi oamenii care-ncercau să scape. Cît despre mine, aş fi putut foarte bine să dau de dracu' dacă n-aş fi rămas acolo unde mă aflam, legănîndu-mi capul odată cu Ciguë ca o nebună, încătuşată-n propria-mi muzica, fără să dau nici o atenţie învălmăşelii din jur.

— Îmblînzitoareo de şerpi! îmi şuieră la ureche Spagliagrano. Unde s-a mai văzut aşa ceva? O vrăjitoare pradă propriilor vrăji. Ei, trezeşte-te! spuse, scuturîndu-ne.

L-am luat pe Ciguë şi l-am strecurat în coşuleţul lui: era cînd umed, cînd uscat, secătuit de puteri. Apoi, în timp ce gărzile se îndreptau spre gitanii cu ochii scăpărători ca lamele de cuţit şi cu chitarele andaluze pe care le rîvniseră toată ziua, ne luarăm tălpăşiţa din Donjon, coborînd Gibelina pe verticală pînă la marginea labirintului, iar acolo, bineînţeles ne oprirăm: labirintul era locul cei mai misterios şi cel mai ascuns din Montecchio, puţini erau cei care ştiu unde se află şi se spune că nimeni odată intrat nu izbutise să povestească vreodată ce se ascunde înăuntru.

— Ce naiba s-a întîmplat? îl întrebai pe Spagliagrano.

— S-a întîmplat că cineva a făcut un lucru potrivit într-un moment nepotrivit, mormăi el, şi că toate gărzile din Montecchio şi-au dat întîlnire la noi acasă.

— Ce-ai mai făcut? îl întrebai, pe deplin lămurită. De obicei, cînd cineva făcea un lucru potrivit într-un moment nepotrivit, puteam fi sigură că Spagliagrano fusese cu ideea.

— Îţi aminteşti de stema mare de piatră pe care a ridicat-o Giovanni Acuto pe Poarta Florentină?

— Ce i-ai făcut?

— Am sfărîmat-o puţin, aşa ca să-mi exprim părerea.

Aveam treisprezece ani pe-atunci. Era firesc să văd lucrurile ca pe o sfidare, ca pe o aventură.

— Nu mai poţi tu de gărzi, îi spusei prieteneşte, privindu-i faţa ciupită de vărsat, fără să ştiu ca o vedeam pentru ultima oară. Parcă ne-a păsat vreodată de ele.

— Idioato! Dacă mai sîntem în viaţa sîntem doar pentru că de obicei gărzile caută ca şi noi să aibă cît mai puţină bătaie de cap şi se mulţumesc să perceapă taxe şi impozite; dar cînd un căpitan cum e Acuto le trage un şut în fund se mai mobilizează şi ele, iar dacă ne prind, eu o să sfîrşesc în fundul celei mai păduchioase galere, tu la Florenţa poate, în vreo instituţie pioasă pentru călăuzirea tinerelor fete pe drumul cel drept şi Ciguë în bestiarul vreunui alchimist.

Tocmai asta mă neliniştea. Nu atît eventualitatea că ar fi sfîrşit la galere: nu ar fi fost pentru prima oara şi de fiecare dată se descurcase el într-un fel sau altul. Dar nici eu, nici Ciguë nu am fi putut trăi separat.

Spagliagrano îmi povestea că ne născuserăm în aceeaşi zi.

— Şi poate chiar din acelaşi ou! adăuga de fiecare dată, rîzînd.

Multă vreme, cît am fost mică, am avut ferma convingere că mă născusem dintr-un ou de şarpe.

— Plecasem la vînătoare de mistreţi pe la carierele vechi, bătea un vînt îngheţat care te pătrundea chiar dacă soarele era deja un soare de martie, încălzindu-ţi sîngele ca un foc de paie. Cînd deodată dau peste tine, adormită-ntr-un morman de vreascuri.

În clipa aceea băteam din palme, încîntată.

— Eu eram. Aşa-i Spagliagrano. Eu eram!

— Tu erai. Liniştită ca un pisoi roşcat şi cu o brăţară la încheietură.

— Ciguë era!

— Aşa-i. Ciguë era. Înfăşurat ca un şir de mărgele în jurul mîinii, dormind la fel de liniştit ca şi tine. Mi-am spus că-i un semn al destinului şi v-am luat pe amîndoi: o femeie şi un şarpe, cei mai vechi tovarăşi din lume, după cum se spune.

Ciguë şi cu mine ascultam vocea lui Spagliagrano, care se suprapunea peste cea a Pămîntului, dînd diverse nume marelui vis confuz în care ne aruncaserăm.

Astfel, aurul prăfos al luminii se numi „zi”, iar catifeaua moale şi albastră a întunericului se numi „noapte. Dar comunicarea dintre mine şi Ciguë nu se limita doar la sunete. Ne unea ceva mai adînc: mi se întîmpla cîteodată să văd soarele ca pe un disc plat, de metal incandescent, tivit cu verde şi ştiam atunci că-l vedeam prin ochii nemişcaţi ai lui Ciguë: mai ştiam ca, în acelaşi moment, el îl vedea ca pe o scînteiere orbitoare de aur care trimitea torente de lumină asupra tufelor de soc şi asupra macilor, aşa cum, de obicei, îl vedeam eu. Şi amîndoi adoram soarele, fără măsură, fie că era un disc de metal verde sau o fîntînă vie de aur.

*

— Vin gărzile! strigă cineva. Iar vocea, rostogolindu-se pe străzile în pantă, ajunse pînă în pragul labirintului.

Ciguë se foi în coşuleţul lui: o mişcare nervoasă, asemănătoare zgomotului îndepărtat al frunzelor uscate.

— Ciguë, vor să ne despartă! şoptii speriată şi, înainte ca Spagliagrano să mă poată împiedica, mă aruncai orbeşte în labirint.

— Gură-multa! Trăncănilă! Vrăjitoareo! strigă Spagliagrano. Iar vocea îi era sugrumată de frică.

Întorsei capul, dar deja nu-l mai puteam vedea, prizonieră a unghiurilor şi pereţilor labirintului. Pentru o clipă m-am simţit asaltată de toate poveştile îngrozitoare pe care mi le povestise Spagliagrano despre locul cel

mai misterios din Montecchio. Apoi le-am alungat cu un hohot de rîs:

— Vom rămîne împreuna, Ciguë. Şi într-un fel sau altul tot vom reuşi să ieşim de-aici.

*

Dar labirintul a avut şi el un cuvînt de spus. Toate străzile pustii pe care le străbăteam, copii fidele după cele de-afară, duceau doar spre alte străzi, mereu alte străzi, nici una nu era cea care să ne călăuzească spre ieşire.

Casele de pe aceste străzi păreau a fi cele din Montecchio, numai că aveau uşile şi ferestrele zidite, nu erau mai înalte de doi metri şi jumătate, iar în locul cerului se vedea o boltă de piatră.

Mi-aduc aminte că la capătul primei zile îmi era foame şi sete. Îmi era şi frig în lumina albăstruie care scălda zidurile, lumina aceea care anunţa furtuna.

Pe caldarîmul labirintului se întindea singuratică doar umbra mea: umbra albastră şi subţire a unei fete numai piele şi os, care ţinea în mînă un flaut cît încheieturile-i de gros. Un coşuleţ pus pe umăr era singurul lucru care dădea puţină consistenţă ansamblului.

— La dracu! Dacă nu pun gura pe ceva o să mă fac de-a dreptul invizibilă.

Parca aş fi rostit o formulă magică: o parte a bolţii de piatră alunecă şi, în deschiderea astfel formată, apăru un vas transparent în care se aflau o bucată mare de pîine şi-un şobolan mort.

Am aşteptat să coboare: dar şi pîinea şi şobolanul rămaseră la vreo doi metri înălţime, acolo unde eu nu puteam în nici un caz să ajung.

Da, dar eram doi împotriva labirintului şi a vrăjilor lui.

— Hai, mişcă Ciguë, spusei, scoţîndu-l din coşuleţ şi ridicîndu-l în sus, către hrană, ca pe o suliţă.

Astfel, împreună am ajuns la vas şi am împărţit prada: eu pîinea, iar el şobolanul.

Sus, acolo unde se aflase vasul, mi s-a părut ca zăresc un chip surîzător, nefiresc, tulburător şi albastru ca şi lumina din labirint. Semăna cu una din marionetele meşterului Lamberti, acelea pe care le face de carnaval şi care se mişcă în cadenţă ca şi minunile veneţiene.

— Mi-e sete, spusei apoi.

Şi iată că se ivi un ulcior în spatele unui grilaj de fier. Mi-am rupt o bucată de jupon şi-am strecurat-o printre sinistrele bare de fier. Începui

apoi să sug cu îndîrjire din bucăţica de stofă: aşa-mi dădea Spagliagrano lapte cînd încă mai eram un pisoi roşcat. Şi din nou mi se păru că zăresc un surîs albăstrui, aprobator.

— Ei, nu-mi mai lipseşte decît un loc călduţ unde să dorm. Un sac de paie, murmurai. Mă aşteptam să apară măcar un coteţ prăpădit – la treisprezece ani încă mai crezi în minuni – dar de data aceasta labirintul nu avu bunăvoinţa să dea curs cererii mele.

— Grămadă de pietre blestemată. Care eşti! M-auzi? Mi-e somn!

Cînd îi este frig, Ciguë adoarme pe dată, ameţit şi amorţit ca o coadă de urs în hibernare; eu însă aveam alte pretenţii.

— Vreau un pat cald, începui să mă plîng. Vreau un pat bun. Cu paie uscate şi foşnitoare. Apoi, deznădăjduită, m-am lăsat la piciorul unui zid, mi-am strîns genunchii la piept şi mi-am culcat capul pe ei. Lumina se făcu mai mica şi mi se păru, în vreme ce de-jur-împrejur pereţii de piatră se retrăgeau în ceaţa subţire a somnului, că aerul era mai puţin îngheţat şi că furtuna nu mai era chiar atît de aproape.

*

Aşa s-a scurs prima noapte şi aşa a început bătălia dintre mine şi EL. E drept, am sfîrşit prin a da de gustul provocărilor sale şi-mi amintesc că, atentă la miile de capcane pe care le născocea pentru mine, de multe ori uitam să mai merg. Mi-a fluturat pe sub nas tot felul de cărţi şi de bucate, şi-a făcut EL ce-a făcut ca să mi le doresc pe-amîndouă la fel de mult. M-au hrănit astfel şi cu cărţi şi cu bucate şi sînt altă fată de acea care eram în urmă cu doi ani, cînd am intrat aici.

Dar ACUM cred că o venit clipa să plec.

— Dintre noi doi, grămadă de pietre care eşti, eu sînt gură-multă, trăncănilă (şi mi se strîngea inima de dorul lui Spagliagrano). Eu sînt marea vrăjitoare care dresează şerpi, sînt mai isteaţă ca tine! Ai să vezi ce-o să te fentez şi n-o să-mi poţi face nimic!

— Ciguë, am murmurat către fratele meu şarpe pe care, aceşti ani fără de soare îl îngălbeniseră ca pe mătasea de aur vechi a regelui dragonilor. Împrumută-mi ochii tăi, Ciguë.

Şi iată că pereţii îmi apăreau coloraţi în diferite nuanţe, după căldura pe care o răspîndeau, distingeam toate maşinăriile înţepenite de după zidurile de piatră, şi zidurile în spatele cărora nu se afla nici o maşinărie. Acolo după zidurile acelea, tocmai acolo, se deschidea o trecere plină de praf, pe

unde eu şi Ciguë am ieşit afară într-o noapte minunată, plină de vînt şi de stele (aştri noi şi nătîngi). O noapte ca cea în care ne găsise Spagliagrano.

Şi triumfătoare şi atentă ca şi Eva cînd întorsese spatele grădini ei de plictis, am luat-o pe drumurile întortocheate din Montecchio, pe lîngă turnul de deasupra Donjonului, care domina valea, îndreptîndu-mă spre casa celui care-mi ţinuse loc de doică vreme de treisprezece ani.

Dar totul era schimbat; chiar şi mirosul de praf pe care-l simţeam cu limba bifurcată a lui Ciguë, în aerul albastru al nopţii. O noapte care nu se mai sfîrşea, aidoma bolţilor oarbe din labirint.

— Ciguë, fratele meu şarpe, ce s-o fi întîmplat?

El stătea încolăcit în coşuleţul lui vechi şi rupt, şi trupul lui era uşor ca o aripă, neted şi subţire ca şi hainele mele, nemişcat ca un obiect mutat din loc ce vrea să treacă neobservat. Ferestrele caselor erau mari, cu sticla dintr-o singură bucată, iar în spatele lor străluceau o mulţime de sori mai mici.

Apoi am auzit paşii gărzilor de noapte: mi-era imposibil să nu-i recunosc. M-am ascuns în spatele unui zid şi-am aşteptat: erau altfel, cu altfel de veşminte pe ei.

Lumina lunii cădea pe turnul cel vechi şi mi-am dat seama că era doar o cochilie goală şi că valea ce se deschidea în faţa lui era mai largă, semănată cu stele, ca şi cum s-ar fi răsturnat cerul şi toate luminile i-ar fi căzut pe pămînt; fiecare lucru mi se părea dintr-o dată străin, ca şi cum distanţa care ne despărţea s-ar fi măsurat în secole. Şi-am înţeles ce festă mi-a jucat labirintul cu capcanele şi cu zîmbetele lui albastre şi de nepătruns: înăuntrul lui, o dată cu mine, se rătăcise şi Timpul, rămînînd ferecat, ca toţi nesăbuiţii de care-mi vorbise Spagliagrano.

Nu ştiu dacă şi alte castele au la capătul străzilor prăfuite cîte un labirint. Nu ştiu nici ce neamuri uitate l-au construit, aşa de asemănător unui tîrg adevărat, cu capcanele şi cu porţile lui blestemate. Poate că l-au construit ca pe un fel de şcoală, un soi de exerciţiu permanent, rezolvat cu trudă şi încîntare. Şi fir-ar să fie! Mi-am amintit de mîngîierile stîngace ale lui Spagliagrano blînda doică cu faţa ciupită de vărsat a copilăriei mele pierdute, şi mi-am dat seama că erau singurele lucruri pe care le-am avut fără să plătesc pentru ele.

Mi-am privit mîna stîngă, pe care se înfăşoară în jurul încheieturii, perfect circulară, linia vieţii. Urma, spunea Spagliagrano, pe care o lăsase Ciguë atunci cînd încetase să-mi mai fie brăţară.

Unul dintre gitanii de la tîrgul din Montecchio, cu ochii şi dinţii sclipind de zîmbet, îmi spusese văzînd-o, că aveam să trăiesc pentru totdeauna, iar

în privirea lui am desluşit ceva despre care mult mai tîrziu am înţeles că era milă.

M-am reîntors pe dibuite în labirint: eram singura care-l cunoşteam şi care-i ştiam intrarea. M-am reîntors în această „şcoală" în care cel ce nu-şi rezolvă problemele rămîne flămînd, în care un prinţ ciudat surîde celui care face cîte-o mutare izbutită. Şi mi-am spus că dincolo de tot ceea ce-mi părea ciudat şi complicat se întrevedea un principiu firesc: plată şi răsplată. Sistemul educativ al labirintului nu-mi mai părea chiar atît de subtil. Inventează mereu noi trucuri de care eu izbutesc mereu să le descopăr: poate că Timpul este şi el prizonier tocmai pentru a lăsa elevilor răgazul să înveţe cît mat multe lucruri.

Mai încerc cîteodată să ies din labirint, răstindu-mă la el, făcîndu-l „grămadă de pietre", dar lumea din jur mă înspăimîntă. Aşa că mă mulţumesc să-mi şoptesc poveştile-n vînt, căţărată ca o pasăre pe pietrele sfărîmate, acolo unde se deschide trecerea plina de praf către afară.

— Regele Midas are urechi de măgar, şopteşte vîntul, purtătorul veştilor şi-al poveştilor. Dar după ce-i vorbesc începe: există o fată, spune el, care are pielea albă ca zăpada pentru că trăieşte într-un labirint unde soarele nu pătrunde niciodată. Şi, în timp ce ea doarme, afară cresc urzici, măceşi şi mărăcini care înconjoară zidurile cu un brîu de spin ascuţiţi. Şi mai există un prinţ albastru, spune el, care-i zîmbeşte ca un îndrăgostit.

Nu peste multă vreme, după ce vîntul îşi va fi terminat hoinăreala, nimeni nu va mai şti că numele meu nu e nici Albă-ca-Zăpada, nici Scufiţa Roşie şi că prinţul albastru nu este altceva decît amăgirea unui surîs în labirint

Cît despre mine, eu nu mai sînt

nici gură-multă, nici trăncănilă (ah! Spagliagrano!). Doar atunci cînd n-am somn, cu fratele meu de aur şarpele, cîrcotaşă, uşoară şi încurcă-lume ca o cioară, eu amestec cărţile şi însufleţesc vîntul cu poveşti.

Traducere de
MIHAELA BUFNILĂ